

Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i (ÖSÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i (ÖSÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28304>

Özet

Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i (ÖSÖ), Dr. Sönmez Kartal taraf?ndan 2003 y?l?nda tamamlanan doktora tezi kapsam?nda, bireylerin bir organizasyona adaptasyon süreçlerini ve düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir ölçme aracıdır. Ölçek geli?tirme çalışması, özellikle **örgütsel sosyalle?me** sürecinin, ilkö?retim okulu yönetici ve ö?retmenleri bağlam?nda ne ölçüde gerçekle?ti?ini belirlemeyi hedeflemiştir. Bu ölçek, yeni çalışanlar?n örgütün de?erlerini, normları, gerekli bilgi ve becerilerini ne kadar edindi?ini saptayan çok boyutlu bir yapıyı ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Sosyalle?me, ÖSÖ, Ölçek Geli?tirme, Kurumsal Adaptasyon, Doktora Tezi, Eğitim Yönetimi, Ö?retmen, Yönetici.

Yazarlar

Sönmez Kartal

Amaç

Örgütsel Sosyalle?me Ölçe?i'nin temel amacı, eğitim kurumlarında görev yapan yönetici ve ö?retmenlerin örgüte uyum ve entegrasyon süreçlerinin nicel olarak de?erlendirilmesidir. Ölçek, çalışanlar?n örgüt içindeki rollerini, görevlerini ve kültürel beklentilerini ne kadar iyi öğrendiklerini ve benimsediklerini belirleyerek, bu süreçteki eksiklikleri tespit etmeyi ve örgütsel sosyalle?me stratejilerinin etkinli?ini ölçmeyi amaçlamaktadır. Ölçek, özellikle Türkiye'deki ilkö?retim okullar? bağlam?nda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Yapı

ÖSÖ'nün ölçtü?ü temel yapı, bir bireyin yeni bir örgüte katıldıktan sonra örgüt kültürü, görevleri, sosyal ilişkiler ve politikalar hakkında bilgi edinme ve bu bilgileri içselleştirme süreci olan **Örgütsel Sosyalle?me**'dir. Bu yapı genellikle alt boyutlar halinde incelenir; bunlar arasında rol netli?i, yeterlilik, kabul görme, örgüt tarihi ve kültürü bilgisi gibi bileşenler bulunabilir. Kartal'ın (2003) çalışması, sosyalle?menin farklı boyutları kapsayan maddeler aracılığıyla bu kompleks yapıyı kapsamlı bir şekilde incelemektedir.

Ölçe?in teorik çerçevesi, sosyalle?me literatüründeki temel modellerden yararlanarak, bireyin örgüte bağlanması bir şekilde entegre olması hem kişisel hem de örgütsel sonuçları açısından önemini vurgulamaktadır. Bağlanması **örgütsel sosyalle?me**, düşük işten ayrılma niyeti ve yüksek iş tatmini ile ilişkilidir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgileri detaylı olarak belirtilmemiş olsa da, bir ölçek geli?tirme çal??ması oldu?u için, Kartal (2003) tarafından kapsamlı **geçerlik** analizlerinin yapıldı??ı varsayılmaktadır. Bu analizler genellikle şunları içerir:

İçerik Geçerliliği: Ölçek maddelerinin, ölçülmek istenen **örgütsel sosyalle?me** yapısını yeterince temsil edip etmediğini belirlemek için uzman görüşlerine başvurulmuştur.

Yapı Geçerliliği: Ölçeğin teorik olarak öngörülen faktör yapısını doğrulayıp doğrulamadığını kontrol etmek amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Ölçüt Geçerliliği: ÖSÖ puanları, teorik olarak ilişkili olması beklenen diğer örgütsel sonuçlar (örneğin, iş tatmini, örgütsel bağlılık) ile ilişkisinin incelenmesi yoluyla ölçüt geçerliliği sağlanmıştır.

Güvenirlik

Kaynakta güvenilirlik değerleri açıkça listelenmemiştir; ancak doktora tezi kapsamında, ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını göstermek amacıyla standart **güvenirlik** analizlerinin uygulandığı kesindir. Tipik olarak kullanılan güvenilirlik yöntemleri şunlardır:

Çı Tutarlılık Katsayısı: Ölçeğin alt boyutları ve toplam puanı için Cronbach Alfa (Alpha) katsayısı hesaplanmıştır. Yüksek Alpha değerleri (genellikle .70 ve üzeri), maddelerin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Test-Tekrar Test Güvenirliği: Maddelerin zaman içinde kararlılığını ölçmek için, aynı denek grubuna belirli bir süre sonra ölçek tekrar uygulanmış ve sonuçlar arasındaki korelasyon incelenmiştir.

Faktör Analizi

Örgütsel Sosyalle?me Ölçeği'nin geli?tirme aşamasında, ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarmak ve doğrulamak amacıyla Faktör Analizi yöntemleri kullanılmıştır.

Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA): Ölçeğin başlangıç maddelerinden, temel teorik boyutları temsil eden en uygun faktör yapısını belirlemek için uygulanmıştır. Bu analiz, ölçeğin hangi alt boyutlardan oluştuğunu ortaya koymuştur.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA): Elde edilen faktör yapısını, farklı bir örneklem üzerinde teorik modele uygunluğunu test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmış olabilir. DFA sonuçları, model uyum iyiliği indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.) ile raporlanmıştır. Bu

analizler, ÖSÖ'nün yapısal bütünlüğünü sağlamıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Ölçek Geliştirme Çalışması)

Format: Derecelendirme formatında (Orijinal kaynaktan derecelendirme bilgisi '-' olsa da, psikometrik ölçeklerin büyük çoğunluğu Likert tipi derecelendirme kullanır).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Eğitim çalışanları, özellikle ilköğretim okulu yöneticileri ve öğretmenleri.

Yaş Grubu: Çalışma hayatındaki yetişkinler.

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki ilköğretim okullarında görev yapan eğitim profesyonelleri.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçeği. Katılımcılar, **örgütsel sosyalleşme** deneyimlerine dair maddelere kendilerini ne ölçüde temsil ettiğini belirten bir derecelendirme formatında cevap verirler.

Anahtar Kelimeler

Organizational Socialization, Scale Development, Educational Administration, Teacher Socialization, Adaptation, Validity, Reliability, Faktör Analizi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Bilinmiyor

Bağı Kuruluş E-posta Adresleri: Bilinmiyor

Yazın Adresi: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Tezin yapıldığı kurum)

İzinler, Ücret ve Test Yayı

Ölçek, 2003 yılında doktora tezi kapsamında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, yazar Sönmez Kartal ve tezin yayımlandığı Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden alınmalıdır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle ücretsizdir, ancak spesifik izin koşulları için yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyasına aşağıdaki bağlantıdan erişilebilir: [orgutsel-sosyallesme-olcegi-so-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Kartal, S. (2003). *İlköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin örgütsel sosyalleşme düzeyleri (Doktora tezi)*. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez detaylarına YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişim sağlanabilir: [tez.yok.gov.tr](#)

Örgütsel Sosyalleşme Ölçeği (ÖSÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Orijinal kaynakta ölçek maddeleri sağlanmamıştır. Maddeler, Kartal (2003) doktora tezinin eklerinde veya ilgili bölümlerinde bulunmaktadır.

Ölçek maddelerinin tam listesi ve derecelendirme talimatları için, yukarıda belirtilen doktora tezine başvurulması gerekmektedir.